

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973)

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

A R R E S T

Nr. 188.788 van 15 december 2008

G./A. 63.864/VI-15.316

In zake: **HENRY** Ernest,
die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Nicole CAHEN, advocaat,
Loksumstraat 25
1000 Brussel,

tegen:

de Orde van Architecten,
die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Simone NUDELHOLC, advocaat,
Keizerslaan 3
1000 Brussel.

DE RAAD VAN STATE, VIe KAMER,

Gezien het op 24 mei 1995 ingediende verzoekschrift, waarbij Ernest HENRY de nietigverklaring vordert van het "besluit dat de nationale raad van de Orde van Architecten op 3 en op 17 maart 1995 heeft genomen om in 1995 van de leden van de Orde een aanvullende "gemoduleerde" bijdrage te innen, waarvan de verwachte opbrengst voor het jaar 1995 opgenomen is in de begroting 1995 van de Orde voor een bedrag van 47.000.000 frank";

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer JAUMOTTE, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memories;

Gelet op de beschikking van 9 november 2000, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 29 november 2000, de datum waarop de zaak voor onbepaalde tijd is uitgesteld;

Gelet op de beschikking van 17 november 2008, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 3 december 2008;

Gehoord het verslag van de heer LEWALLE, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. Nicole CAHEN, advocaat, die voor verzoeker verschijnt, en van Mr. Damien VERHOEVEN, loco Mr. Simone NUDELHOLC, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het andersluidend advies van de heer AMELYNCK, eerste auditeur bij de Raad van State;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van het verzoekschrift:

1. Verzoeker is architect, ingeschreven op de lijst van de Orde van Architecten van de provincie Brabant, Franse taalrol.

2. Op de vergadering van 15 december 1989 van de nationale raad van de Orde van Architecten is de ontwerpbegroting voor 1990 gepresenteerd. Bij de ontvangsten is de inning opgenomen van een variabele aanvullende bijdrage, die bovenop de vaste bijdrage komt en gebaseerd is op het aantal en de aard van de opdrachten, dat wil zeggen het aantal visa dat verstrekt moet worden voor bouwaanvragen.

In de nota over de "bijdragen 1990" stond het volgende:

" I. Sedert enkele jaren bestaat er binnen de nationale raad een streven om elk jaar een aanzienlijk deel van het beschikbare budget te bestemmen voor acties die erop gericht zijn de wettelijke opdracht van de Orde uit te voeren.

Er is gebleken dat het erg moeilijk is om daarvoor voldoende middelen vrij te maken, zonder te putten uit de reserves van de Orde.

II. Uit deze vaststelling is de idee ontstaan dat een deel van de jaarlijkse bijdrage die door de leden aan de Orde betaald wordt, vastgelegd kan worden op basis van een factor die rechtstreeks verband houdt met de conjunctuur in de bouwsector, en meer bepaald met de frequentie waarmee opdrachten toevertrouwd worden aan architecten.

Concreet wordt dit vertaald in het voorstel om te voorzien in een aanvullende "bijdrage-eenheid" voor elke aanvraag om bouwvergunning.

De nationale raad kan beslissen zulk een maatregel goed te keuren op grondslag van artikel 49, eerste lid, van de wet van 26 juni 1963, waarin wordt bepaald dat de Orde (...) van haar leden de ... bijdragen (int) die nodig zijn voor het vervullen van haar opdracht".

III. Het bureau is van oordeel dat het gebruik van dat gemoduleerde gedeelte van de bijdrage dient te steunen op de volgende beginselen:

1/ Het betreft een bijdrage die enkel door de nationale raad kan worden vastgelegd;

2/ De specifieke inkomsten kunnen natuurlijk alleen worden toegekend in het kader van de opdracht van de Orde, ten behoeve van haar leden en in het belang van het algemeen.

3/ Aangezien de inkomsten uit dat gemoduleerde gedeelte van de bijdrage van jaar tot jaar zullen variëren naargelang van de conjunctuur in de bouwsector, is het niet geraden om de belangrijkste of de niet-reduceerbare verplichtingen van de Orde te financieren met de inkomsten uit dat gedeelte van de bijdrage.

4/ Het lijkt veeleer geraden om de inkomsten uit deze aanvullende gemoduleerde bijdrage uitdrukkelijk te besteden voor de verspreiding van neutrale informatie bij architecten en het publiek; extra middelen dienen te worden uitgetrokken om de waardigheid en de onafhankelijkheid van het beroep in stand te helpen houden.

IV. UITVOERINGSMODALITEITEN

1/ Het bedrag van de bijdrage die verschuldigd is aan de orde hangt af van de geraamde kostprijs van het bouwwerk waarvoor verplicht een visum moet worden aangebracht op de verklaring van de ontwerper:

[...]

V. AANWENDING VAN DE AANVULLENDE INKOMSTEN

1/ Overeenkomstig hetgeen bepaald is onder punt III., 4/, dient benadrukt te worden dat die geldbedragen alleen aangewend kunnen worden voor zover ze verband houden met hun oorspronkelijke bestemming, en voor zover het om projecten gaat waarvoor de nationale raad op voorhand de beleidslijnen, de begroting en de planning heeft goedgekeurd.

2/ De nationale raad zou die aanvullende inkomsten kunnen aanwenden
- voor de uitbreiding van zijn informatieopdracht (ICASD, A+,...) met inbegrip van het daarmee samenhangende personeel;

- voor de uitvoering van zijn informatieopdracht met betrekking tot de Europese "architecten"-richtlijn;
- voor sponsoring;
- voor het bevorderen van de architectuur, gebruik makend van media, exposities, ...
- voor het stimuleren van een aanwezigheidsbeleid;
- voor het dekken van het tekort op de gewone en buitengewone begroting;
- [...]".

In de notulen van deze algemene vergadering staat voorts het volgende:

" [...] De VOORZITTER brengt in herinnering wat in de nota staat, namelijk dat ieder project dat gefinancierd moet worden met de gemoduleerde bijdrage eerst ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de nationale raad, die zal beslissen of het project wenselijk is en welk budget daarvoor zal worden uitgetrokken.

[...]

De heer P.E. VINCENT wijst op de poging ondernomen tijdens het mandaat van voorzitter APPEL, die uitgedraaid is op een mislukking.

[...]

(...) De heer J.M. FAUCONNIER herinnert eraan dat voorzitter APPEL vanuit een heel ander uitgangspunt vertrokken was: de modulering betrof heel de bijdrage. In casu komt het erop aan niet diezelfde vergissing te begaan: we gaan uit van een begroting in evenwicht, die steunt op een vaste bijdrage die nagenoeg identiek is aan die van 1989.

De gemoduleerde bijdrage zoals die thans wordt voorgesteld heeft slechts betrekking op een aanvullende bijdrage, die bovendien zorgt voor een bepaalde mate van sociale rechtvaardigheid en zeker geen "inquisitie" is bedoeld om de inkomsten van de architecten na te gaan.

De nationale raad had zich overigens kunnen baseren op andere mogelijke administratieve bronnen (verzekeringen, BTW-aangifte, belastinginkomsten, RIZIV). Hij doet daarentegen enkel een beroep op de eer van de confraters.

De heer J.M. FAUCONNIER voegt er anderzijds aan toe dat de Orde nood heeft aan degelijke werkingsmiddelen.

[...]

De heer Y. CASTIAUX [...] stelt voor dat de Orde gedurende een jaar de middelen die ze dankzij de aanvullende gemoduleerde bijdrage ophaalt, opzij legt en de tijd neemt om na te denken over waaraan ze dat geld zal besteden.

[...]

Conclusie: bijdrage van 1989 + gemoduleerde bijdrage met als voorwaarde dat de nationale raad duidelijk bepaalt hoe die bedragen zullen worden aangewend.

De VOORZITTER stemt in met dat voorstel.

[...]

De heer E. VERHAEGEN herinnert eraan dat de gemoduleerde bijdrage die uitgewerkt is tijdens het mandaat van voorzitter APPEL een sociaal doel had (een bijdrage die in verhouding stond met het inkomen).

Hetgeen thans wordt voorgesteld, is helemaal verschillend: de bijdrage blijft gelijk, maar er wordt een "heffingstoeslag" aan toegevoegd, die bedoeld is voor het financieren van acties ter bevordering van het beroep. Deze aanvullende bijdrage kan volgens hem alleen worden goedgekeurd, als ze gepaard gaat met een programma.

De heer J.M. FAUCONNIER antwoordt dat de nationale raad verzekert dat de projecten die gefinancierd zullen worden met de gemoduleerde bijdrage, actie na actie goedgekeurd zullen worden. Daarmee zou moeten kunnen worden volstaan. Voorts verklaart hij dat er geen tijd is om een gedetailleerd programma op te stellen en dat dat later gedaan zal worden.

[...]

De heer Y. CASTIAUX herhaalt zijn voorstel om een reserve op te bouwen met behulp van de gemoduleerde bijdrage en om aan de confraters uit te leggen dat de nationale raad vervolgens over de aanwending ervan zal stemmen.

[...]

De Voorzitter vraagt dat over dat voorstel wordt gestemd, dat hij als volgt samenvat:

- identieke bijdrage als die voor 1989;
- beginsel van de aanvullende gemoduleerde bijdrage (de bedragen van die bijdragen worden vastgelegd tijdens de eerstvolgende maanden);
- op deze basis te financieren acties: op voorhand door de nationale raad aan te nemen."

[...]

Dit is de uitslag van de stemming over de bijdrage 1990 zoals die hierboven beschreven wordt:

[...]

8 JA
7 NEE.

Het bovengenoemde voorstel is dus aangenomen."

3. Op 26 januari 1990 heeft de nationale raad de discussie over de gemoduleerde bijdrage hervat. In de notulen van de vergadering staat inzonderheid het volgende:

" [...] De VOORZITTER legt het principe van de gemoduleerde bijdrage uit, waarvan de inkomsten zullen worden aangewend voor de financiering van de andere dan de niet-reduceerbare uitgaven (personeel, zetels, presentiegeld) van de Orde.

[...]

De heer E. VERHAEGEN geeft een overzicht van de formules die kunnen worden toegepast op de bijdragen:

- 1) een uniforme bijdrage, die door alle architecten betaald dient te worden, voor de financiering van de werkingskosten van de Orde, met andere woorden alles wat de Orde moet doen krachtens zijn wettelijke opdracht;
- 2) een gemoduleerde bijdrage met een sociale grondslag, voor de financiering van de werkingskosten van de Orde ("APPEL-systeem");
- 3) een systeem dat uitgaat van het beginsel dat de Orde meer doet dan hetgeen past binnen zijn wettelijke opdracht, en dat er enerzijds voor zorgt dat de taken die tot de wettelijke opdracht van de Orde behoren gefinancierd worden met de vaste bijdrage en anderzijds dat de taken die daarnaast door de Orde worden vervuld (en die nog moeten worden vastgelegd!) gefinancierd worden met een gemoduleerde bijdrage.

[...]

De heer E. VERHAEGEN verklaart voorts dat een bepaald aantal "aanvullende" taken [...] zoals die zijn voorgesteld (brochure, ICASD, uitgifte van het jaarboek, ...) tot de normale taken van de Orde behoren.

[...]

De heer E. VERHAEGEN denkt dat een duidelijk onderscheid gemaakt moet worden tussen de (minimale) wettelijke opdrachten van de Orde en de "overige" taken.

Hij vraagt dat gestemd wordt over een aantal praktische voorstellen :

- 1) gaat de nationale raad akkoord met het principe dat de (minimale) wettelijke opdrachten van de Orde gefinancierd worden met de (vaste) basisbijdrage, en dat de conjunctuurgebonden gemoduleerde bijdrage aangewend zal worden voor de aanvullende taken van de Orde?

[...]

Met 12 stemmen voor en 3 stemmen tegen (15 leden zijn aanwezig - de heer P. CSOMA is niet aanwezig bij de stemming) keurt de nationale raad de oprichting van een bijzonder fonds goed, dat zich zal wijden aan de bevordering van het beroep van architect en dat gestijfd zal worden door de inkomsten van de gemoduleerde bijdrage."

Het bedrag van de gemoduleerde bijdrage voor 1990 is door de nationale raad vastgesteld op zijn vergadering van 26 januari 1990 en de totale inkomsten zijn geraamd op 25.962.750 BF.

In de brief die op 27 februari 1990 aan de leden van de Orde is gestuurd, is gepreciseerd dat die aanvullende bijdrage bedoeld was om zoveel mogelijk rekening te houden met de economische realiteit. De bewuste aanvullende bijdrage is gewettigd als volgt:

- " Er is gebleken dat nieuwe initiatieven dienden te worden voorgesteld op het vlak van de nascholing, de kwaliteit van de verplichte stage, de herscholing, de voortgezette opleiding, de juridische, deontologische of technische informatieverstrekking en op andere vlakken die betrekking hebben op de beroepsbekwaamheid van architecten en hun verplichting om naar behoren in alle eer en deugd en volledig onafhankelijk de verantwoordelijkheid te dragen die

de wetgever hen heeft opgelegd en die het publiek terecht van ieder van hen mag verwachten.

Het is de bedoeling van de nationale raad om een gedetailleerd programma op te stellen dat het mogelijk moet maken om, samen met de provinciale raden, prioritaire acties of maatregelen vast te leggen die verenigbaar zijn met de opdracht van de Orde. De opbrengsten van de gemoduleerde bijdragen zullen uitsluitend daarvoor gebruikt worden."

4. In de circulaire die de nationale raad op 6 januari 1991 aan de leden van de Orde heeft gestuurd, staat onder meer het volgende:

" [...] De nationale raad heeft bovendien besloten dat over de besteding van het gemoduleerde gedeelte van de bijdrage pas beslist kan worden wanneer de werkelijke inkomsten daarvan gekend zijn, zodat de projecten en acties geselecteerd worden op basis van effectief beschikbare middelen.

[...]

Voor 1991 heeft de raad besloten de huidige formule van de gemoduleerde bijdrage te behouden en om, na overleg, de wijze van inning daarvan aan te passen. Daarbij is dit basisprincipe gehanteerd: het vaste gedeelte van de bijdrage dekt de werkings- en de personeelskosten van de raden en het gemoduleerde gedeelte de conjunctuurgebonden activiteiten, zodat ze beide aangepast kunnen worden naargelang van de specifieke behoeften."

5. Op 17 januari 1992 heeft de nationale raad de kwestie van de gemoduleerde aanvullende bijdrage opnieuw onderzocht ter gelegenheid van de stemming over de begroting van de Orde voor 1992.

Na de bespreking van "de methode die tot op heden gehanteerd is voor de vaststelling van de begroting, namelijk: 1. fondsen innen; 2. het programma uitwerken", heeft de nationale raad uiteindelijk het volgende voorstel goedgekeurd, dat door zijn voorzitter gedaan is:

" zich pas uitspreken na de studiebijeenkomst met een stemming over de inkomsten uit de aanvullende gemoduleerde bijdrage (32 miljoen). De bestemming van dat bedrag zal afhangen van de conclusies van die studiebijeenkomst en van het bepalen van de opdracht van de Orde. Indien besloten wordt dat bedrag niet voor een bepaalde uitgave te bestemmen, dient dat bedrag overgedragen te worden naar de middelen van het volgende jaar".

Die studiebijeenkomst is gepland voor 21 en 22 februari 1992 met als doel "te beslissen over concrete maatregelen met het oog op een betere werking van de Orde". Dienovereenkomstig is in de ontwerpbegroting voor 1992 ten bedrage van 136.342.362 BF, voor een bedrag van 46.000.000 BF aan bijzondere inkomsten opgenomen, dat slaat op de gemoduleerde bijdrage voor 1991, dat is het dubbele van

wat in het vooruitzicht was gesteld, en in een bedrag van 32.800.000 BF als reserve, dat slaat op de gemoduleerde bijdrage voor 1992.

6. In 1993 en 1994 heeft de nationale raad besloten de toepassing van het gemoduleerde gedeelte van de bijdrage onder dezelfde voorwaarden als in 1992 te handhaven.

Uit het formulier "Bijdrage-aangifte", dat in 1994 als bijlage bij de circulaire betreffende de begroting 1994 is verstuurd, bleek dat die aanvullende bijdrage verschuldigd was bij de aanvraag van:

- een bouwvergunning;
- een stedenbouwkundige vergunning;
- een stedenbouwkundig attest.

Naargelang van de soort werkzaamheden was ze vastgesteld op basis van de totale oppervlakte van het gebouw, op basis van de totale omvang, op basis van de geraamde kostprijs der werkzaamheden, of, ten slotte, in de vorm van een vast bedrag voor de louter "administratieve" dossiers.

7. Naar aanleiding van een beroep ingesteld door verzoeker op 23 april 1992 heeft de Raad van State bij een arrest nr. 49.999 van 28 oktober 1994 de beslissing die op 17 januari 1992 genomen is door de nationale raad van de Orde der architecten om in 1992 van de leden van de Orde een zogenaamde "gemoduleerde" aanvullende bijdrage te innen, vernietigd om de volgende redenen:

- " Overwegende dat verzoeker een eerste middel ontleent aan "schending van artikel 107 (dat artikel 159 geworden is) van de Grondwet, van de artikelen 2 en 49 van de wet van 26 juni 1963, alsook van het algemeen bestuursrechtelijk beginsel inzake de motivering van de bestuurshandelingen"; dat hij in een eerste onderdeel stelt dat "door te voorzien in zulke (gemoduleerde) bijdragen, zonder op voorhand duidelijk te hebben uitgemaakt voor welke wettelijke activiteiten het bedrag van die bijdragen bestemd zal worden noch, a fortiori, te hebben bepaald welke financiële middelen noodzakelijk zullen zijn voor het vervullen van die activiteiten, de bestreden beslissing de wettelijke bepalingen die in het middel genoemd worden, schendt";

Overwegende dat de verwerende partij in hoofdzaak antwoordt:

- in de omzendbrief van 27 februari 1990 wordt de bestemming van de gemoduleerde bijdragen als volgt verwoord:

"Er is gebleken dat nieuwe initiatieven dienden te worden voorgesteld op het vlak van de nascholing, de kwaliteit van de verplichte stage, de herscholing, de voortgezette opleiding, de juridische, deontologische of technische informatieverstrekking en op andere vlakken die betrekking hebben op de beroepsbekwaamheid van architecten en hun verplichting om naar behoren in

alle eer en deugd en volledig onafhankelijk de verantwoordelijkheid te dragen die de wetgever hen heeft opgelegd en die het publiek terecht van ieder van hen mag verwachten.

Het is de bedoeling van de nationale raad om een gedetailleerd programma op te stellen dat het mogelijk moet maken om, samen met de provinciale raden, prioritaire acties of maatregelen vast te leggen die verenigbaar zijn met de opdracht van de Orde. De opbrengsten van de gemoduleerde bijdragen zullen uitsluitend daarvoor gebruikt worden";

- de acties die genoemd worden in deze omzendbrief van 27 februari 1990 vallen binnen het toepassingsgebied van de opdracht die bepaald wordt in artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 en die als volgt verduidelijkt is tijdens de parlementaire voorbereiding (Verslag-HERMANS, Gedr. St., Kamer 1962-1963, 487/5, blz. 4 en 5):

"Het doel van de Orde van architecten is drieërlei:

1/ de verdediging van het beroep zelf door het weren van de misbruiken gemaakt door sommige beroepsgenoten. Het is ongetwijfeld het enige middel om vat te krijgen op de uitoefening van het beroep, om de oneerlijke praktijken te keer te gaan, de overdreven erelonen, de oneerlijke publiciteit, enz. Hiermede staan in verband de verhouding met [het c]liënteel en de organisatie van de stage.

2/ de verhoging van de standing van het beroep door de strijd tegen de inbreuken begaan door de personen die niet gekwalificeerd zijn om het beroep uit te oefenen, door het bepalen van de toegelaten overeenkomsten tussen de architecten en degenen die insgelijks deelnemen aan het totstandbrengen van een gebouw (commissielonen, enz.). De strijd tegen de concurrentie van derden die niet gekwalificeerd zijn is uiterst belangrijk daar, zoals we het reeds hoger schreven, de wet van 1939 in geen enkele sanctie voorziet op de inbreuken begaan door dezen die het beroep van architect uitoefenen zonder hiertoe gemachtigd te zijn. Immers artikel 10 van de wet van 1939 straft alleen degene die ten onrechte de titel van architect gebruikt.

3/ de bescherming van de [c]liënt door hem de mogelijkheid van verhaal te verschaffen tegen de architect, die zijn beroepsregels met de voeten zou treden, door de geschillen inzake erelonen te regelen, door de uitschakeling van de onwaardige architecten, door de vrijwaring van de totale onafhankelijkheid der architecten";

- door een begroting van ongeveer 32 miljoen frank uit te trekken voor activiteiten die conform de wettelijke bevoegdheden van de Orde zijn, maar die in concreto bepaald moeten worden na afloop van een studiebijeenkomst, worden de grenzen van een voorzichtig en duidelijk beheer niet overschreden;

Overwegende dat verzoeker in hoofdzaak antwoordt dat besluiten tot een nieuwe gemoduleerde bijdrage die geschat wordt op 32.800.000 frank, terwijl het met de voorgaande bijdragen mogelijk geweest is om een reserve op te bouwen van 57.220.742 frank, zonder dat op voorhand enige toekomstgerichte raming van de uitgaven gemaakt is, "verder reikt dan elke redelijke beoordeling" en artikel 49 van de wet van 26 juni 1963 schendt;

Overwegende dat het eerste lid van artikel 49 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een orde van architecten als volgt luidt:

"De Orde int van haar leden de door de nationale raad vastgestelde bijdragen die nodig zijn voor het vervullen van haar opdracht";

Overwegende dat uit de besprekingen binnen de nationale raad van 15 december 1989 en 26 januari 1990, en meer in het bijzonder uit het voorstel van de heer E. VERHAEGEN, dat op 26 januari 1990 aangenomen is en dat de oprichting beoogt van een bijzonder fonds, blijkt dat de wettelijke taken die aan de Orde toevertrouwd zijn, gefinancierd moesten worden met de vaste bijdrage, terwijl met de gemoduleerde bijdrage de acties gefinancierd zouden worden die gericht zijn op de "bevordering" van het beroep van architect;

Overwegende dat niet betwist wordt dat de gemoduleerde bijdragen die in 1990 en 1991 geïnd zijn, het mogelijk hebben gemaakt om een reserve van 57.220.742 frank aan te leggen; dat die aanleg van een reserve aantoonde dat de inning ervan niet noodzakelijk was;

Overwegende dat toen op 17 januari 1992 de bestreden beslissing genomen is, de noodzaak om een gemoduleerde aanvullende bijdrage te innen evenmin aangetoond was, aangezien de bestemming ervan afhankelijk was van de conclusies van een studiebijeenkomst die nog diende plaats te hebben en van de definitie van de opdracht van de Orde, terwijl de mogelijkheid dat de bijdrage niet voor een bepaalde uitgave bestemd zou worden nog uitdrukkelijk opengelaten werd; dat het middel gegrond is;

Overwegende dat het onderzoek van de overige middelen, gesteld dat ze gegrond zijn, niet tot een ruimere nietigverklaring zou kunnen leiden."

8. Op 25 november 1994 heeft de nationale raad een eerste keer het door het Bureau opgemaakte ontwerp van begroting voor 1995 onderzocht.

Op die datum was het vernietigingsarrest van de Raad van State nog niet ter kennis gebracht.

In de notulen van die vergadering staat dat de ontvangsten een tekort vertonen van ongeveer 20% om de begroting in evenwicht te brengen en dat er twee oplossingen worden voorgesteld om dat onevenwicht goed te maken, namelijk zwaar snoeien in de uitgaven ofwel de vaste bijdrage met 30 % optrekken.

In het bijgevoegde ontwerp van begroting staat in de kolom van de ontvangsten een bedrag van 80.000.000 BF aan bijdragen "vast gedeelte", een geraamd bedrag van 50.000.000 BF aan gemoduleerde bijdragen (bedoeld wordt voor het jaar 1995) en een totaalbedrag aan inkomsten van 151.321.812 BF, met inbegrip van een bedrag van 15.121.812 BF aan overdracht uit 1994 (aandelen), en dit tegenover een totaalbedrag aan uitgaven geraamd op 182.158.812 BF (138.994.812 BF vaste kosten en 43.164.000 BF kosten "waarover nog beslist moet worden"). In de ontvangsten wordt evenwel geen melding gemaakt van een overdracht van de gemoduleerde bijdragen ontvangen in 1994.

Nadat de voorzitter van de raad een opsomming had gemaakt van de acties die de Orde volgens hem in 1995 zou moeten voeren, heeft de rechtskundig assessor de aandacht van de aanwezige leden gevestigd op het feit dat hij voorbehoud maakte omtrent de uitgaven van de Orde en verwonderd was dat meteen voorgesteld werd om het aangekondigde deficit aan te vullen door de inkomsten te verhogen, zonder er eerst aan te denken de uitgaven te verminderen.

De heer E. VERHAEGEN verheugde zich erover dat er eindelijk een echt debat op gang kwam over het beleid van de Orde en heeft beaamd dat aangaande de verdeling van het geld (75% voor de werkingskosten; 25% voor de bevordering van de architectuur; het saldo voor andere doeleinden) een buitengewone vergadering georganiseerd behoorde te worden, die gepland was voor 16 december 1994.

9. Op de vergadering van 16 december 1994 heeft de nationale raad onderzocht welk gevolg gegeven moest worden aan het arrest van de Raad van State dat hem inmiddels ter kennis was gebracht.

Tijdens de bespreking is onder meer verklaard dat dat arrest van de Raad van State heilzaam kon zijn indien het ertoe zou leiden dat de nationale raad eindelijk zijn prioriteiten zou vaststellen.

De rechtskundig adviseur heeft erop gewezen dat indien de gemoduleerde aanvullende bijdrage gehandhaafd zou worden, de bestemming daarvan duidelijk moest worden bepaald in de begroting 1995. Ten slotte is erop gewezen dat de raad voor de eerste keer in 1994 een analytische boekhouding heeft aangewend, dat wil zeggen een nauwkeurig instrument voor het uitstippelen van een beleid.

Daarop is een debat gevolgd over de financiën en de opdracht van de Orde.

10. Op 13 januari 1995 heeft de werkgroep "begroting" een ontwerp van begroting voor 1995 onderzocht. Hij heeft opgemerkt dat op zijn minst 60.000.000 BF gevonden moest worden om die begroting in evenwicht te brengen, doordat de gemoduleerde bijdrage 1992 terugbetaald moest worden, en dat overwogen werd een reservefonds op te richten.

De werkgroep heeft voorgesteld een aantal uitgavenposten te schrappen ten belope van 64.023.929 BF, om dat bedrag bijeen te krijgen.

In de tabel met ontvangsten was er sprake van een bedrag van 80.600.400 BF aan bijdragen "vast gedeelte", een bedrag geraamd op 47.000.000 BF aan gemoduleerde bijdragen voor 1995, en een bedrag van 38.635.229 BF aan overdracht van bijdragen "gemoduleerd gedeelte" voor het jaar 1994, goed voor een totaalbedrag aan inkomsten van 133.174.831 BF, waarbij rekening was gehouden met een aftrek van 52.164.410 BF voor de terugbetaling van de door de Raad van State vernietigde gemoduleerde bijdrage voor 1992. De rubriek "uitgaven" van de begroting bedroeg 193.878.371 BF, het terug te betalen bedrag van de gemoduleerde bijdrage voor 1992 niet meegerekend, vanwaar het tekort van 60.000.000 BF, met name door het bedrag dat moest dienen om de vernietigde bijdrage terug te betalen.

11. Op 20 januari 1995 heeft de nationale raad het ontwerp van begroting 1995 opnieuw onderzocht. Uit de notulen blijkt dat de voorzitter er opnieuw op gewezen heeft dat op de studiedag van Rixensart een brede consensus gebleken was over de afbakening van de opdracht van de Orde, dat wil zeggen de vervulling van zijn tuchtrechtelijke opdracht, waken over de bekwaamheid van de leden en het werkklimaat voor de architecten verbeteren. Hij heeft tevens gesteld dat de "elektroshock" voorgesteld door de werkgroep "begroting" zou betekenen dat de raad in 1995 alleen nog zijn tuchtrechtelijke opdracht zou kunnen uitoefenen, wat niet wenselijk was.

Er is dan een andere oplossing voorgesteld dan die van de werkgroep "begroting" om de 60.000.000 BF te vinden, namelijk een vermindering van de uitgaven met 20.000.000 BF en een verhoging van de inkomsten met 40.000.000 BF, door de vaste bijdrage met 50% op te trekken. Het uitgangspunt daarbij bestond erin de opgestarte acties af te werken en geen nieuwe initiatieven meer te starten.

De nationale raad heeft zich ook gunstig uitgesproken over het behoud van de structuur van de raad bestaande uit zeven departementen, zoals die blijkt uit de voorbereiding van de begroting 1995, evenals over de drie onderdelen van de activiteiten van de Orde (tuchtrechtelijk - bekwaamheid van de leden en contacten met de leden - taak van openbaar belang).

Omdat evenwel het vereiste quorum niet was bereikt, zijn die beslissingen bekrachtigd op de vergadering van de nationale raad van 24 februari 1995.

Op diezelfde vergadering van 24 februari 1995 heeft de raad een mededeling van het financieel comité over de gevolgen van het arrest van de Raad van State en de wijze van terugbetaling van de gemoduleerde bijdrage voor 1992 onderzocht.

Wat de begroting voor 1995 betreft, heeft het financieel comité voorgesteld de op dat tijdstip geldende structuur van de bijdrage te behouden, maar de begroting wel in twee delen op te splitsen: een gewone begroting voor de - gewone - begroting van 1995; een uitzonderlijke begroting om het hoofd te bieden aan de gevolgen van het arrest van de Raad van State.

Wat de uitzonderlijke begroting betreft, bedoeld voor de terugbetaling van de gemoduleerde bijdrage voor 1992, heeft het comité voorgesteld een crisisbijdrage te innen om het verschil tussen het terug te betalen bedrag, namelijk 52.000.000 BF plus 2.000.000 BF tot 3.000.000 BF kosten, en de opzij gezette bijdrageontvangsten - gemoduleerd gedeelte voor 1994 (3 kwartalen) (ongeveer 38.600.000 BF) - te financieren.

In het gedeelte betreffende de gewone begroting stond een totaalbedrag van 146.000.000 BF aan beschikbare ontvangsten (de overdracht van de bijdrage - gemoduleerd gedeelte voor 1994 -, en de terugbetaling van de bijdrage - gemoduleerd gedeelte voor 1992 - niet meegerekend), en werden de gewone uitgaven van de voorbegroting voor 1995 teruggebracht van 193.000.000 BF tot 112.000.000 BF. Om het vastgestelde tekort van 26.000.000 BF te financieren werd als beste oplossing een verhoging van de bijdrage voor 1995 met meer dan 33% voorgesteld.

Het financieel comité heeft voorts nog opgemerkt:

- dat de inkomsten van de gemoduleerde bijdrage voor 1992 nog vóór het arrest van de Raad van State volledig bestemd waren voor uitgaven;

- dat één van de gevolgen van het arrest erin bestond dat de ontvangsten van de gemoduleerde bijdrage niet meer opzij gezet werden in het jaar van ontvangst, maar in het jaar van inning zelf een bestemming kregen.

Het financieel comité heeft voorgesteld een werkgroep de opdracht te geven om na te gaan welke alternatieven er waren voor het innen van de bijdragen, met dien verstande dat voor de begroting 1995 de bestaande bijdragestructuur behouden diende te blijven opdat de Orde kon blijven voortwerken zoals voordien.

12. Op 3 maart 1995 heeft de nationale raad opnieuw de begroting voor 1995 onderzocht, op basis van de voorstellen van het financieel comité gedaan op 24 februari 1995 en de adviezen verstrekt door de rechtskundig assessoren van de raad, en door twee advocaten bij het Hof van Cassatie.

Op die vergadering heeft de raad ingestemd met de volgende punten, ondanks het verzet van een aantal van zijn leden:

- het opleggen van een "crisisbijdrage" om de gemoduleerde bijdrage voor 1992 volledig te kunnen terugbetalen;
- de goedkeuring van de gewone begroting 1995, op voorwaarde dat deze verlaagd werd met 10.000.000 BF, hoofdzakelijk door te bezuinigen op de posten voor de bevordering van de architectuur;
- het behoud van de gemoduleerde bijdrage voor 1995, volgens de wijze van inning bepaald in 1994, wat geleid heeft tot het ontslag van één van de leden van de raad (stemming: 12 JA/2 NEE).

13. Op 17 maart 1995 heeft de nationale raad de definitieve voorstellen voor de begroting van 1995 onderzocht, waarbij een nieuw gegeven was opgedoken, namelijk dat, voor de begroting van 1995, bij de berekening van de gemoduleerde bijdrage voor 1994, 4 kwartalen gerekend moesten worden in plaats van drie kwartalen zoals aanvankelijk gezegd (dat wil zeggen + 12.000.000 BF). Bijgevolg heeft de raad besloten af te stappen van de idee om een crisisbijdrage te innen om de gemoduleerde bijdrage voor 1992 volledig te kunnen terugbetalen.

Tijdens die vergadering heeft de nationale raad ook het volgende besloten:

- een wijziging van de bestemming van de opbrengst van de gemoduleerde bijdrage. Dat punt wordt in de notulen nader toegelicht als volgt: "Aangezien de gemoduleerde bijdrage aanvankelijk bestemd werd voor de werking van de Orde, moet uitdrukkelijk besloten worden die besteding te wijzigen: de opbrengst van de gemoduleerde bijdrage wordt onder meer bestemd voor de terugbetaling van de gemoduleerde bijdrage 1992".
- de goedkeuring van het algemene onderdeel van de uitgaven van de begroting 1995, met inbegrip van de uiteengezette extra besparingen voor een totaalbedrag van 9.185.050 BF;
- een verhoging van de vaste bijdrage met 25% voor de leden die ingeschreven staan op de lijst.

Er is gepreciseerd dat de bijdrage van de stagiairs niet opgetrokken zou worden, omdat deze geen terugbetaling zouden krijgen van de gemoduleerde bijdrage 1992.

In de begroting 1995, zoals aangenomen door de nationale raad op 17 maart 1995, stond een totaalbedrag aan uitgaven van 218.308.178 BF (met inbegrip van de terugbetaling van de gemoduleerde bijdrage van 1992, hetzij een bedrag van in totaal 54.664.410 BF) en een gelijkwaardig totaalbedrag aan inkomsten (bijdrage-vast gedeelte: 101.579.800 BF; bijdrage-gemoduleerd gedeelte voor 1995: 47.000.000 BF; gebruik van de reserve - bijdrage 1994: 51.274.766 BF). Los van het bedrag bestemd voor de terugbetaling van de gemoduleerde bijdrage 1992, bedroeg het bedrag van de uitgaven voor de begroting 1995 bijgevolg 163.643.768 BF. Buiten de bedragen van de overdracht van gemoduleerde bijdragen voor 1994, bedroeg het bedrag van de ontvangsten voor de vaste bijdrage en voor de gemoduleerde bijdrage voor 1995, 163.811.612 BF.

14. In de circulaire, goedgekeurd door de nationale raad tijdens de vergadering van 17 maart 1995 en verstuurd naar de leden van de Orde op 24 maart 1995, heeft de nationale raad het volgende gesteld:

" 1. Strekking

Het arrest van de Raad van State heeft uitsluitend betrekking op de gemoduleerde bijdrage van 1992.

De omstandigheden die de Raad van State ertoe gebracht hebben zijn arrest te wijzen gelden immers specifiek voor het jaar 1992 en hebben meer bepaald betrekking op de toestand zoals die bestond op 17 januari 1992, de datum waarop het bestreden besluit van de nationale raad tot invoering van een gemoduleerde bijdrage voor het jaar 1992 genomen is.

De nietigverklaring van het voornoemde besluit van 17 januari 1992 van de nationale raad betekent dat dat besluit niet meer bestaat: er is dus geen (juridisch geldige) gemoduleerde bijdrage ingevoerd voor 1992.

2. Conclusies en besluiten

2.1. Terugbetaling

De nationale raad heeft besloten dat het nominaal bedrag van de gemoduleerde bijdrage die geïnd is voor 1992 volledig wordt terugbetaald (d.w.z. het totaal van alle bedragen die als gemoduleerde bijdragen geïnd zijn op basis van de door de Orde in 1992 verstrekte visa).

De wijze waarop die terugbetaling zal geschieden wordt verder in deze brief beschreven onder punt 4.

2.2. Aanwending van de bijdrage

De opbrengst van de bijdrage die door de nationale raad voor een bepaald begrotingsjaar is vastgesteld, moet opgenomen worden in de begroting van datzelfde jaar (ze kan dus niet opzij gezet worden zonder dat bepaald wordt waarvoor ze zal worden gebruikt).

Overeenkomstig dat principe zullen de bijdragen die in 1995 geïnd zijn volledig aangewend worden voor de financiering van de begroting 1995.

2.3. Financiering van het tekort op de begroting 1995 als gevolg van die terugbetaling

De opbrengst van de gemoduleerde bijdrage 1992 is in 1993 uitgegeven ten belope van 48.812.376 BF, en de rest is overgedragen naar 1994. De terugbetaling van de ontvangsten uit de nietigverklaarde bijdrage leidt tot een tekort van ongeveer 52.000.000 BF in de begroting 1995.

Om te voorkomen dat dit tekort gefinancierd moet worden met een uitzonderlijke bijdrage heeft de nationale raad van de Orde besloten om de werkingskosten in 1995 terug te dringen en een aantal acties die op het programma stonden, te schrappen.

2.4. In het arrest van de Raad van State is het principe zelf van de gemoduleerde bijdrage niet ter discussie gesteld.

Aangezien het praktisch gezien niet meer mogelijk is een hervorming van de bijdrageregeling te bestuderen en toe te passen voor 1995, is besloten de bestaande bijdragestructuur te behouden (een vaste en een gemoduleerde bijdrage).

Anderzijds is besloten onverwijld een werkgroep te belasten met een grondige studie van de structuur van de bijdrage en de wijze waarop deze wordt geïnd, en dit vanaf het boekjaar 1996.

3. Begroting 1995 en de bijdrage voor 1995

Tijdens zijn zitting van 3 maart 1995 heeft de nationale raad de hoofdlijnen uitgetekend van het programma en de begroting van 1995 van de Orde van Architecten.

Tijdens zijn zitting van 17 maart 1995 heeft hij ingestemd met de bedragen voor de uitgaven en de inkomsten van dat jaar en de totale begroting goedgekeurd.

In de loop van mei 1995 zal de nationale raad een publicatie uitbrengen (Architext) over de begroting 1995.

Zoals voorheen zal de bijdrage voor 1995 bestaan uit:

- een vast gedeelte (vaste bijdrage), waarvan de nationale raad op 17 maart 1995 de juiste bedragen heeft vastgesteld, in het licht van het begrotingsevenwicht dat gehaald moet worden [...];

- een gemoduleerd gedeelte (gemoduleerde bijdrage) [...] volgens dezelfde regels als in 1994

[...]".

Het besluit om een gemoduleerde bijdrage te behouden voor 1995 en deze op te nemen in de begroting 1995, voor een bedrag van 47.000.000 BF, zoals genomen door de nationale raad op zijn vergaderingen van 3 en 17 maart 1995, is het bestreden besluit.

15. De begroting 1995, zoals goedgekeurd door de nationale raad op 17 maart 1995, is met een bericht van mei 1995 ter kennis van de leden gebracht.

16. Na beraad binnen een werkgroep over een hervorming van de bijdrage, heeft de nationale raad uiteindelijk voor het jaar 1996 een nieuw systeem ingevoerd voor de inning meer bepaald van een forfaitaire aanvullende bijdrage, gebaseerd op deze beginselen:

"

- er wordt rekening gehouden met de bekwaamheid van iedere architect;
- er wordt afgestapt van het simplificerend en anticiperend criterium van de visa; in plaats daarvan wordt de beroepsactiviteit in haar geheel in aanmerking genomen;
- sterke vereenvoudiging van de aangifte; één enkele jaarlijkse aangifte waarvan de gegevens terug te vinden zijn op de verzekeringsaangiften en in de boekhouding van volledig afgesloten boekhoudjaren (3e en 2e voorgaande jaar);
- streven naar degelijke financiële gegevens: het gemiddelde van twee jaren, wat een beter beeld geeft;
- invoering van grenzen: drempel vastgesteld op 490 BF en vrijstelling daaronder; plafond van 49.000 BF;

[...]".

17. Op zijn vergadering van 21 februari 1997 heeft de nationale raad besloten om voor 1997 de volgende bijdrageregeling goed te keuren:

- eerste optie: betaling van een forfaitaire jaarlijkse bijdrage (18.000 BF), ongeacht het aantal aangevraagde visa;
- tweede optie: betaling van een beperkte forfaitaire jaarlijkse bijdrage voor de leden die geen of weinig visa aanvragen (maximum 2 in 1997) (12.000 BF).

Vanaf het derde visum was de forfaitaire bijdrage van de eerste optie automatisch van toepassing.

Dat besluit is via een circulaire van 14 maart 1997 ter kennis van de leden van de Orde gebracht.

Het totaalbedrag van de uitgaven voor de begroting 1997 is geraamd op 143.925.298 BF.

18. In 1998 heeft de nationale raad opnieuw besloten de regeling voor de inning te wijzigen door een bijdrageregeling goed te keuren die geen verband meer hield met de omvang van de opdrachten (omzet, beroepsinkomen, ...), maar die varieerde naargelang van de beroepscategorie architecten, waarbij het bedrag van de bijdrage forfaitair was vastgesteld op basis van de vooraf opgemaakte begroting en het aantal architecten dat voor elke categorie een bijdrage betaalde.

Zo is een onderscheid gemaakt tussen twee categorieën: die van de werkzaamheden waarvoor volgens de wet verplicht een beroep moest worden gedaan op een architect (systeem van de visa) - forfaitaire bijdrage van 18.000 BF; en iedere andere beroepsactiviteit als architect (raadgevend architect of architect-medewerker) - forfaitaire bijdrage van 12.000 BF.

Het laagste forfaitair bedrag van de bijdrage was bedoeld voor de architecten-stagiaires en bedroeg 3.000 BF.

De circulaire bevatte onder meer de volgende passage:

" De Orde beschikt enkel over de jaarlijkse bijdrage van de architecten om haar uitgaven te dekken.

[...].

De voorbije jaren heeft de Orde verscheidene pogingen ondernomen om de bijdrage nauw te laten aansluiten bij eenieders beroepsinkomen. Vast te stellen valt evenwel dat die doelstelling moeilijk haalbaar is voor de Orde. Bovendien valt niet te ontkennen dat er heel wat twijfel bestaat over de gegrondheid, de wenselijkheid en de haalbaarheid van een bijdrage die samenhangt met de persoonlijke economische toestand van elk lid van de Orde.

[...]

Hoe dan ook, de Orde beschikt niet over de vereiste juridische en technische middelen om betrouwbare - laat staan objectieve - gegevens te verkrijgen over de persoonlijke economische situatie van de architecten, die haar in staat zouden stellen haar lasten volstrekt evenwichtig te verdelen. Noch de "aangifte op erewoord", noch het aantal verstrekte visa, noch de beroepsaansprakelijkheidsverzekering hebben het mogelijk gemaakt objectieve parameters te verkrijgen."

Voor de begroting van 1998 is het totaal van de uitgaven vooraf vastgesteld op 146.178.895 BF.

19. De regeling ingevoerd in 1998 is gehandhaafd voor 1999, waarbij het bedrag van de aanvullende bijdrage varieerde van 2.666 BF tot 15.996 BF;

Er is opnieuw gepreciseerd dat de verschillende bedragen van de forfaitaire bijdrage berekend zijn op basis van de vooraf bepaalde begroting voor 1999;

Overwegende dat verzoeker een middel, het derde van het verzoekschrift, ontleent aan schending van de artikelen 10, 11 en 159 van de Grondwet, van artikel 111 van het huishoudelijk reglement van de Orde van Architecten en van het algemene rechtsbeginsel *Patere legem quam ipse fecisti*; dat hij stelt dat in het bestreden besluit voor het jaar 1995 ten laste van de leden van de Orde van Architecten, en dus van hemzelf, naast de vaste bijdrage, de zogenaamde basisbijdrage, een gemoduleerde aanvullende bijdrage wordt vastgesteld, die betaald moet worden telkens wanneer een bouwaanvraag wordt ingediend die ondertekend is door een lid van de Orde, en waarvan het bedrag berekend wordt naar rata van de erelonen die hem verschuldigd zijn, naargelang van de categorie geplande werkzaamheden, waarbij de totale oppervlakte, de totale omvang of de totale raming van de kostprijs van die werkzaamheden vermenigvuldigd wordt met een variabele coëfficiënt, een bijdrage die voor 1995, 47.000.000 BF oplevert; dat hij aanvoert dat die bijdrage verschuldigd is door het lid van de Orde telkens wanneer hij de beroepshandeling stelt waarbij de plannen worden ondertekend die bij de bouwaanvraag zijn gevoegd en dat het bedrag van die bijdragen onbeperkt is, aangezien geen plafond is vastgesteld; dat hij in een eerste onderdeel aanvoert dat het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel er weliswaar niet aan in de weg staat dat sommige categorieën personen verschillend behandeld worden, maar dat verschil in behandeling wel objectief en redelijk verantwoord moet kunnen worden, mede gelet op het doel en de gevolgen die met de maatregel worden nagestreefd, en rekening houdend met een billijke verhouding tussen de aangewende middelen en het beoogde doel; dat hij aanvoert dat, in casu, het bestreden besluit, doordat het een bijdrage instelt die de leden van de Orde moeten betalen telkens wanneer ze louter de beroepshandeling stellen waarbij ze de plannen gevoegd bij de bouwaanvraag ondertekenen, een verschil in behandeling invoert tussen die beroepshandeling en de overige handelingen die architecten stellen bij de uitoefening van hun beroep, dat

zulk een verschil in behandeling niet in een billijke verhouding staat ten opzichte van het beoogde doel, aangezien dit doel niet kenbaar is gemaakt, dat geen enkele verantwoording af te leiden valt uit de zagezegd verschillende situatie van de architecten die die handeling niet stellen en die bijgevolg, ook al zijn ze ingeschreven bij de Orde, vrijgesteld zijn van de omstreden bijdragen, die, doordat de inning en het bedrag ervan onbepaald zijn, op zijn minst buiten iedere redelijke verhouding staan tot het nagestreefde doel, welk doel dat ook is, dat aangezien geen duidelijke bestemming is gegeven aan de opbrengst van de bijdragen, deze hoe dan ook buiten iedere verhouding staan tot een niet kenbaar gemaakt reëel doel;

Overwegende dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord aanvoert dat een bijdrageregeling die rechtstreeks verband houdt met de beroepsinkomsten van de architecten, zoals de Orde die in het verleden had ingevoerd en waarover arrest nr. 37.149 van 4 juni 1991 is uitgesproken, uitvoeringsproblemen deed rijzen die te maken hadden met het feit dat de beroepsinkomsten van zelfstandige architecten moeilijk konden worden bepaald, dat de thans geldende regeling gemakkelijk en doeltreffend gecontroleerd kan worden, aangezien de reglementen die in de drie gewesten van het land gelden voorschrijven dat bij iedere bouwaanvraag een door de raad van de Orde geïssueerde verklaring van de ontwerper wordt gevoegd, dat het indienen van een bouwaanvraag de beroepshandeling bij uitstek is van een architect, dat de beroepsinkomsten van de meeste architecten rechtstreeks verband houden met het aantal ingediende bouwaanvragen en de omvang van de werkzaamheden waarop deze betrekking hebben, dat er wellicht een minderheid aan architecten bestaat die een groot deel van hun beroepsinkomsten halen uit activiteiten waarbij geen bouwaanvraag moet worden ingediend, en aan architecten wier hoofdactiviteit bestaat uit onderwijs, gerechtelijk deskundigenonderzoek, wetenschappelijk onderzoek of nog, de uitoefening van een openbaar ambt, en aan architecten die in het buitenland bouwen of zich hoofdzakelijk met binnenhuisdecoratie bezighouden, waarvoor geen bouwvergunning nodig is, dat oorspronkelijk besloten was dat de gemoduleerde bijdrage zou dienen om bij- of nascholing te financieren, of nog, initiatieven voor een betere verspreiding van technische en deontologische informatie, of voor de verbetering van het imago van de architectuur bij het grote publiek, dat de opbrengst van de gemoduleerde bijdrage evenwel niet als zodanig bestemd is voor de financiering van specifieke uitgaven, dat de Orde geprobeerd heeft trouw te blijven aan de algemene koers uitgezet in 1989, dat de verwachte opbrengst van de gemoduleerde bijdrage voor 1995 een beetje lager ligt dan het totaal van de verwachte uitgaven in twee van de drie activiteitssectoren van de Orde, namelijk die van de "bekwaamheid van de leden en public relations" en

die van de "sensibilisering van en informatieverstrekking aan het publiek", dat die activiteiten meer in het bijzonder de architecten met volledige architectuuropdrachten aanbelangen, dat de architect met leeropdracht gezien zijn ambt geacht wordt zich voortdurend op de hoogte te stellen van de ontwikkeling van de technieken en van nieuwe ideeën in de vakken die hij geeft; dat de bij- of nascholingsactiviteiten bedoeld om het algemene niveau van het beroep in het hele land op te trekken niet in de eerste plaats voor hem zijn bestemd, dat met de inkomsten van de architecten die hoofdzakelijk in het buitenland bouwen geen rekening mag worden gehouden bij de berekening van de bijdrage, dat ze niet gebonden zijn door de deontologie en het tuchtrecht van de nationale Orde, maar zich moeten richten naar de buitenlandse regelgeving, dat architecten die zich bezighouden met binnenhuisdecoratie bouwaanvragen moeten indienen voor de geplande werkzaamheden, die leiden tot de inning van bijdragen, en, ten slotte, dat de beroepsaansprakelijkheid van de architecten wier activiteiten hoofdzakelijk bestaan uit onderwijs, wetenschappelijk onderzoek, binnenhuisdecoratie, opdrachten van gerechtelijk deskundigenonderzoek, of nog het uitwerken van plannen van aanleg op verzoek van de overheid, minder zwaar is dan die waarmee een architect te maken kan krijgen die werkzaam is op het gebied van de bouw, en dat de beperking van het aantal schadegevallen waarbij de beroepsaansprakelijkheid van de architect in het geding is, één van de doelstellingen van de Orde is; dat ze besluit dat het differentiatie criterium dat gehanteerd is voor de berekening van de gemoduleerde bijdrage wel degelijk objectief en naar redelijkheid verantwoord is, gezien het doel en de gevolgen van de betreffende maatregel, dat die criteria de meest geschikte criteria leken gezien de controlemiddelen waarover de Orde beschikt, en dat in de door het Arbitragehof tot stand gebrachte rechtspraak in fiscale aangelegenheden rekening wordt gehouden met overwegingen van doeltreffendheid en inkrimping van de administratieve kosten; dat de verwerende partij in haar laatste memorie stelt dat het aantal architecten dat nooit bouwvergunningen indient verwaarloosbaar is en niet representatief voor het hele beroep, dat, abstractie gemaakt van de stagedoende en de gepensioneerde architecten, slechts 5% van de architecten die ingeschreven zijn bij de Orde geen bouwaanvragen indienen, dat uit de rechtspraak van het Arbitragehof blijkt dat de gedifferentieerde behandeling van twee categorieën burgers alleen het gelijkheidsbeginsel schendt wanneer die twee categorieën vergelijkbaar zijn uit het oogpunt van het doel dat met de bestreden norm wordt nagestreefd, dat een soortgelijke redenering kan worden aangehaald met betrekking tot de wijze waarop de gemoduleerde bijdrage wordt berekend, dat, aangezien de architecten die actief zijn in de bouwsector de enige zijn die ten volle te maken hebben met alle opdrachten die aan de Orde zijn toevertrouwd, te verantwoorden viel dat een manier voor de berekening van de bijdragen werd

gehanteerd op basis van de meest kenmerkende handeling, namelijk het indienen van een bouwvergunningsaanvraag, dat het feit dat ze in de loop van de volgende jaren rekening heeft gehouden met de kritiek over de gemoduleerde bijdrage en ze zich ingespannen heeft om de regeling te verbeteren, niet betekent dat de regeling waarvoor in 1995 was gekozen, onwettig was, dat verzoeker ten onrechte in zijn laatste memorie stelt dat ze, door deze regeling te herzien, de gegrondheid van de grief heeft erkend, dat het ontbreken van een plafond niet voldoende is om aan te tonen dat de aangewende middelen totaal buiten verhouding staan tot het beoogde doel, en dat verzoeker niet aantoonst en zelfs niet aanvoert dat de visa-aanvragen ingediend in 1995 geleid hebben tot buitensporige bijdragen;

Overwegende dat overeenkomstig het bestreden besluit alleen een aantal leden van de Orde van Architecten een gemoduleerde aanvullende bijdrage moeten betalen; dat de beoogde categorie de architecten groepeerst op wie een beroep wordt gedaan bij een bouwvraag; dat de leden van de Orde wier activiteit erin bestaat les te geven, degenen die gespecialiseerd zijn in gerechtelijke deskundigenonderzoeken, wetenschappelijk onderzoek of binnenhuisdecoratie, degenen die een openbaar ambt uitoefenen of degenen die hoofdzakelijk in het buitenland bouwen, daarmee niets van doen hebben en bijgevolg alleen de vaste bijdrage moeten betalen; dat het bestreden besluit dus een verschil in behandeling invoert tussen de leden van de Orde op het stuk van hun bijdrage tot de werking daarvan; dat uit de processtukken blijkt dat het doel dat door de verwerende partij werd nagestreefd met het besluit om de gemoduleerde bijdrage in te voeren, erin bestond activiteitssectoren te bevorderen die meer bepaald de architecten actief op het stuk van het indienen van bouwvragen betroffen; dat het in 1989 weliswaar de bedoeling is geweest een sociale grondslag te geven aan de aanvullende bijdrage door deze te moduleren naargelang van de conjunctuur in de bouwsector, maar uit de werkzaamheden voor de opmaak van de begroting 1995 blijkt dat op eenvormige wijze besloten is tot het innen van de twee bijdragen, de vaste en de gemoduleerde, zonder dat binnen de activiteiten van de Orde een onderscheid is gemaakt met die welke specifiek door de omstreden bijdrage gefinancierd zouden worden, teneinde de uitgaven en de ontvangsten over de hele lijn in evenwicht te brengen; dat zulk een doelstelling alle leden van de Orde kon aanbelangen, ook degenen die activiteiten uitoefenen waarmee het indienen van bouwvergunningen niet gemoeid is; dat de verwerende partij vergeefs aanvoert dat ze de omstreden inningsregeling heeft ingevoerd ter wille van de vereenvoudiging, omdat bij iedere bouwvraag een door de raad van de Orde geviseerde verklaring moet worden gevoegd; dat het weliswaar juist is dat de verwerende partij in die omstandigheden de betaling van de

verschuldigde bijdrage gemakkelijk kon controleren, maar ze niet aantoonde dat het niet mogelijk was er op een andere manier voor te zorgen dat haar begroting in evenwicht was, dan die waarvoor ze gekozen had; dat blijkt dat, bij boekjaren na 1995, andere manieren van inning zijn toegepast op alle leden van de Orde; dat het ontbreken van een plafond voor de individuele bijdrage bovendien tot gevolg heeft kunnen hebben dat deze opliep tot een bedrag buiten verhouding tot het beoogde doel, met schending van het evenredigheidsbeginsel; dat het derde middel gegrond is,

B E S L U I T:

Artikel 1.

Vernietigd wordt "het besluit dat de nationale raad van de Orde van Architecten op 3 en op 17 maart 1995 heeft genomen om van de leden van de Orde een gemoduleerde aanvullende bijdrage te innen, waarvan de verwachte opbrengst voor 1995 opgenomen is in de begroting 1995 van de Orde, voor een bedrag van 47.000.000 frank".

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 99,16 euro, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de VIe kamer, op vijftien december tweeduizend acht door:

Mevr.	WILLOT-THOMAS,	kamervoorzitter,
de HH.	LEWALLE,	staatsraad,
	NIHOUL,	staatsraad,
Mevr.	SCHMITZ,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

V. SCHMITZ

M.-L. WILLOT-THOMAS

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.